

LAUREA AMMATTIKORKEAKOULU

Kliinisen asiantuntijan koulutusohjelma (Laurea Otaniemi, sote), SYG510SJ

Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot

1. Kliininen asiantuntija koulutusohjelman lähtökohdat ja tavoitteet

1.1. Yleistä

Kliininen asiantuntija koulutusohjelma perustuu aikaisemmalle ammattikorkeakoulussa suoritetulle sairaanhoitajan, kätilön, terveydenhoitajan, ensihoitajan, röntgenhoitajan, suuhygienistin, bioanalyytikon tai muulle soveltuvalla korkeakoulussa suoritetulle tutkinnolle sekä kolmen vuoden alaa vastaavalle työkokemukselle.

Ammattikorkeakouluopinnoista annetussa laissa (351/2003) ja asetuksessa ammattikorkeakouluista (352/2003) ja niitä koskevissa muutossäädöksissä

(A 411/10.6.2005 ja A 423/16.6.2005) säädetään ammattikorkeakoulututkinnoista ja ylemmistä ammattikorkeakoulututkinnoista. Opinnot vastaavat kansallisen (NQF) ja eurooppalaisen (EQF) tutkintojen viitekehyksen tasoa 7. Opintojen laajuus on 90 opintopistettä. Koulutusohjelman ydinosaaminen muodostuu terveysalan kliinisestä asiantuntijaopinnoista, tutkivan kehittämisosaamisen opinnoista, opinnäytetyöstä sekä kliinistä asiantuntijuutta tukevista vapaasti valittavista opinnoista. Opintojen tavoitteena on, että opiskelijalle muodostuu:

- syvällinen kuva asianomaisesta alasta, asemasta työelämässä ja yhteiskunnallisesta merkityksestä sekä
- valmius asianomaisen alan tutkimustiedon ja ammattikäytännön kehityksen seuraamiseen
- työelämän kehittämisen edellyttämät laajat ja syvälliset tiedot asianomaiselta alalta
- tarvittavat teoreettiset tiedot asianomaisen alan vaativissa asiantuntija- ja johtamistehtävissä toimimista varten
- valmiudet elinikäiseen oppimiseen ja jatkuvaan oman ammattitaidon kehittämiseen
- työelämässä vaadittava viestintä- ja kielitaito
- kansainvälisen vuorovaikutuksen ja ammatillisen toiminnan edellyttämät valmiudet

(A 423/2005)

1.2 Yhteiskunnallisiin muutoksiin ja työelämätarpeisiin vastaaminen

Opetussuunnitelma on laadittu yhteistyössä pääkaupunkiseudun terveydenhuollon organisaatioiden ja kolmannen sektorin edustajien sekä opettajien kesken. Opetussuunnitelmaa laadittaessa on hyödynnetty Metropolia ja Laurea Ammattikorkeakoulujen monialaista ja monitieteistä osaamista. Kuopion yliopiston kanssa on sovittu yhteistyön käynnistämisestä. Opetus on suunniteltu toteutettavaksi kansainvälistä yhteistyötä hyödyntäen.

Koulutusohjelman tavoitteena on vastata kasvaviin osaamisvaatimuksiin, jotka nousevat esiin työelämätarpeista ja muuttuvasta yhteiskunnallisesta toimintaympäristöstä. Uudenlaisen kliininen asiantuntijuusosaamisen vaateet syntyvät yhteiskunnan rakenteiden muutoksesta, väestöön liittyvistä muutoksista, terveydenhuollon palvelurakenteiden muutoksesta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon menojen kasvun sekä niukkenevien voimavarojen tasapainottamisesta. Valtakunnalliset linjaukset edellyttävät uudenlaisten poikkihallinnollisten ja yli sektorirajojen ylittävien sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämistä (Hallituksen politiikkaohjelma 2007).

Käynnissä oleva kuntauudistus sekä siihen sisältyvä uusien toimintatapojen ja innovaatioiden tuottaminen peruspalveluiden turvaamiseksi asettaa myös terveydenhuollon toimintatapojen ja menetelmien kehittämiseksi merkittäviä haasteita (PARAS-hanke). Väestössä ja heidän terveystarpeissaan tapahtuneet muutokset edellyttävät uudenlaisten työmenetelmien sekä terveys- ja hoitopalvelujen kehittämistä. Palvelujen tuottamisessa on korostettu palveluketjuja sekä asiakaslähtöistä toimintatapaa. Keskisenä on pidetty eri sektorien ja ammattiryhmien sekä yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyötä. Palvelujen tuottamisessa verkottuminen ja verkostoituminen ovat keskeisiä. Uusia terveydenhuollon palveluja kehitetään jatkuvasti, ja avohoidon osuus lisääntyy tulevaisuudessa (STM 2003, 2008). Myös asiakkaiden/potilaiden vaatimustaso on kasvanut. Terveydenhuollon palvelujen tulee olla laadukkaita, vaikuttavia ja kustannustehokkaita.

KASTE- ohjelma (Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma) 2008–2011 edellyttää palvelujen kehittämistä niin, että ne vastaavat aiempaa paremmin asiakkaiden tarpeita ja että työ- ja hoitomenetelmät perustuvat yhä enemmän tutkittuun tietoon, kehittäminen on osa perustyötä ja hyvät käytännöt leviävät. Näyttöön perustuva toiminta (evidence based practice) nähdään keskeiseksi keinoksi laadun kehittämisessä ja vaikuttavuuden parantamisessa. Terveydenhuollon työntekijöiden edellytetään sitoutuvan näyttöön perustuvan toiminnan toteuttamiseen kaikilla toimialueilla.

2. Kliininen asiantuntijan osaaminen

Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittanut kliininen asiantuntija toimii terveydenhuollon eri sektoreilla ja niiden rajapinnoilla. Hän työskentelee alansa itsenäisenä asiantuntijana, moniammatillisten ryhmien johtajana sekä yhteistyössä muiden terveydenhuollon toimijoiden kanssa kliinisten käytäntöjen kehittämiseksi ja uusien toimintatapojen käyttöönottamiseksi. Toimiessaan itsenäisenä asiantuntijana tutkinnon suorittanut työskentelee konsultoivana hoitajana sekä itsenäisen vastaanoton pitäjänä terveydenhuollon organisaatioissa.

Näyttöön perustuva toiminta, terveydenhuollon palvelujen vaikuttavuuden ja asiakas- ja potilasohjauksen edistäminen moniammatillisissa työryhmissä ovat koulutuksen painopistealueita. Kliinisen asiantuntijan kompetenssit ovat asiantuntijaosaaminen terveysalalla ja tutkiva kehittämisosaaminen.

Kliininen asiantuntija tunnistaa ja ennakoi terveysalan kehittämiskohteita, asiakaslähtöisten palveluiden ja henkilöstön osaamisen muutostarpeita. Hän uudistaa terveydenhuollon palveluja ja terveydenhuoltohenkilöstön osaamista moniammatillisessa yhteistyössä. Kliininen asiantuntija organisoii näyttöön perustuvaa toimintaa, sen kehittämistä ja arviointia työyksikössään. Kliinisellä asiantuntijalla on hyvät tutkivan kehittämisen taidot, joita hän käyttää uuden tiedon tuottamiseksi ja kliinisten käytäntöjen uudistamiseksi. Hän toimii alansa koti- ja ulkomaisissa verkostoissa.

3. Pedagogiset lähtökohdat

Kliinisen YAMK koulutuksen aikana luodaan tiivis kehittämissyhteistyö työelämän ja toteuttavien ammattikorkeakoulujen (Metropolia ja Laurea) välillä. YAMK tutkinnon voi suorittaa oman työn ohella sulautuvina (blended learning) ja verkko- (e-learning) opintoina. Opinnot on suunniteltu toteutettaviksi puolessatoista vuodessa (90 op). Koulutuksen pedagogisena tavoitteena on tulevaisuuden kliininen asiantuntijuus, taito toimia ja kehittyä monitieteisissä, -kulttuurisissa ja kansainvälisissä kumppanuuksissa. Kliininen asiantuntija YAMK -koulutusohjelmassa kehittämis pohjaisessa oppimisessa asiantuntijuus rakentuu kehittämishankkeita toteuttamalla. Oppimisen lähtökohtana ovat aidosti työelämään kuuluvat ja käytäntöä uudistavat kehittämishankkeet, joiden eteenpäin vieminen edellyttää opettajien, opiskelijoiden ja työelämäosaajien yhteistyötä. Parhaimmillaan hankkeissa tuotetaan uutta osaamista ja tietoa. Tällöin on kyse koulutuksen ja työelämän rajavyöhykkeelle rakentuvasta, kahden toimintajärjestelmän rajat ylittävästä vuorovaikutuksellisesta oppimisesta. Oppimisympäristön ja opettamisen sijasta voidaan puhua myös oppimisyhteisöstä ja -kumppanuudesta. Oppiminen rakentuu näyttöön perustuvan tiedon hyödyntämisestä ja tuottamisesta sekä opiskelijan ja yhteisön kriittisestä reflektiosta. Kliinisen asiantuntijan opetus- ja oppimisprosessissa korostuvat ongelmien tunnistamisen ja ratkaisun taidot, itseohjautuvuus, oman oppimisen arviointi ja kliinisen asiantuntijuuden kehittyminen. Opetus- ja oppimisprosessi edellyttää yhteisöllistä toimintatapaa. Prosessiin kuuluu keskeisenä ohjaus, jonka lähtökohtana ovat oppimisen tavoitteet ja tavoiteltava osaaminen. Pedagoginen ohjaus on dialoginen ja reflektiivinen prosessi, jossa molemmat, sekä ohjattava että ohjaaja oppivat. Opintojen tavoitteellisen etenemisen mahdollistamiseksi opiskelija laatii opinnoistaan henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS), joka perustuu hänen aikaisempaan osaamiseensa, työkokemukseensa sekä omiin ja työyhteisön oppimistarpeisiin.

Koulutusohjelman kompetenssit ja osaamisalueen kuvaus

Kompetenssit Osaamiskuvaus

Kliininen asiantuntijaosaaminen terveysalalla

- perustaa toimintansa oman alansa ajantasaiseen näyttöön
- tunnistaa ja ennakoi terveysalan kehittämiskohteita, asiakaslähtöisten palveluiden ja henkilöstön osaamisen muutostarpeita
- ratkaisee asiakkaan/potilaan hoitoon, palveluihin ja tutkimuksiin liittyviä vaativia ongelmia
- arvioi kriittisesti ja parantaa erilaisia toimintatapoja ja suunnittelee uusia palveluja ja menetelmiä
- kehittää ja koordinoi asiakaslähtöisiä prosesseja ja palveluketjuja ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväällä ja vaikuttavalla tavalla

- johtaa moniammatillisia työryhmiä, kehittää työryhmien osaamista ja asiantuntijayhteistyötä
- kehittää asiakaslähtöisissä prosesseissa ja palveluketjuissa tietojen hallintaa ja osallistuu tietojärjestelmien kehittämiseen

Tutkiva kehittämisosaaminen terveysalalla

- arvioi ja soveltaa eri alojen tietoa kriittisesti
- kehittää oman alansa näyttöön perustuvaa toimintaa
- käyttää monipuolisesti tutkimus- ja kehittämistyön menetelmiä ja uudistaa käytännön toimintaa
- johtaa ja toteuttaa moniammatillisia kehittämishankkeita yhteistyössä sidos- ja asiakas-/potilasryhmien kanssa
- osallistuu alansa kansainväliseen keskusteluun
- julkaisee koordinoimansa kehittämistyön tuloksia

4. Koulutusohjelman opinnot

Opinnot on jäsennetty rakenteellisesti kolmeen kokonaisuuteen, joita ovat kliininen asiantuntijaosaaminen terveysalalla (30 op), tutkiva kehittämisosaaminen (20 op) ja opinnäytetyö (30 op). Opinnot vastaavat kansallisen (NQF) ja eurooppalaisen (EQF) tutkintojen viitekehyksen tasoa 7 (Tutkintojen ja muun osaamisen kansallinen viitekehys. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2009:24, 51-53).

		1. vuosi	2. vuosi
OP	OPINNOT	60	30
G051	KLIININEN ASIAANTUNTIJAOSAAMINEN TERVEYSALALLA		
G0262	Asiakkaan/potilaan keskeisten palvelu- ja terveystarpeiden näyttöön perustuvat arviointimenetelmät	5	
G0263	Asiakas-/potilaslähtöisten hoito- ja tutkimuskäytäntöjen näyttöön perustuvan toiminnan syventäminen	10	2
G0264	Näyttöön perustuvat ohjaus- ja konsultaatiomenetelmät	5	
G0265	Muutosjohtaminen	3	2
G0266	Terveystarpeiden asiakaslähtöisten prosessien ja palveluketjujen hallinta ja koordinointi		8
G052	TUTKIVA KEHITTÄMISOSAAMINEN TERVEYSALALLA		
G0267	Näyttöön perustuvan toiminnan prosessi ja tiedonhallinta	5	
G0268	Tutkimus- ja kehittämistyön menetelmät	10	
G0269	Asiantuntijaviestintä	2	3
G055	OPINNÄYTETYÖ		
G0273	Opinnäytetyö	20	10
G054	VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT		
		60	30

G051 KLIININEN ASiantuntijaOSAAMINEN TERVEYSALALLA, 35 op

Kuvaus:

- syvällinen kuva asianomaisesta alasta, asemasta työelämässä ja yhteiskunnallisesta merkityksestä sekä
- valmius asianomaisen alan tutkimustiedon ja ammattikäytännön kehityksen seuraamiseen
- työelämän kehittämisen edellyttämät laajat ja syvälliset tiedot asianomaiselta alalta
- tarvittavat teoreettiset tiedot asianomaisen alan vaativissa asiantuntija- ja johtamistehtävissä toimimista varten
- valmiudet elinikäiseen oppimiseen ja jatkuvaan oman ammattitaidon kehittämiseen
- työelämässä vaadittava viestintä- ja kielitaito
- kansainvälisen vuorovaikutuksen ja ammatillisen toiminnan edellyttämät valmiudet

G0262 Asiakkaan/potilaan keskeisten palvelu- ja terveystarpeiden näyttöön perustuvat arviointimenetelmät, 5 op

Opiskelija osaa:

Käyttää arviointimenetelmiä tunnistaaakseen ja ennakoidakseen terveydenhuollon kehittämiskohteita sekä asiakaslähtöisten palveluiden ja henkilöstön osaamisen muutostarpeita

Opintojakson sisältö:

Priorisointiin ja kustannusvaikuttavuuden arviointiin käytettävät keskeiset mittarit.

Terveydenhuollon laadun arvioinnin menetelmät.

G0263 Asiakas-/potilaslähtöisten hoito- ja tutkimuskäytäntöjen näyttöön perustuvan toiminnan syventäminen, 12 op

Opiskelija osaa:

Perustella alansa toimintakäytäntöjä ajantasaisella näyttöön perustuvalla tiedolla

Ratkaista näyttöön perustuen asiakkaan/potilaan hoitoon, palveluihin ja tutkimuksiin liittyviä vaativia ongelmia

Kehittää asiakaslähtöisissä prosesseissa ja palveluketjuissa tietojen hallintaa ja osallistuu tietojärjestelmien kehittämiseen

Opintojakson sisältö:

Keskeiset näyttöön perustuvat hoito- ja tutkimuskäytännöt

Ammatillinen päätöksenteko

Prosessien mallintaminen ja toiminnan jatkuva kehittäminen

G0264 Näyttöön perustuvat ohjaus- ja konsultaatiomenetelmät, 5 op

Opiskelija osaa:

Suunnitella uusia vaikuttavia, näyttöön perustuvia konsultaatiopalveluita ja ohjausmenetelmiä

Kehittää asiakaslähtöisissä prosesseissa ja palveluketjuissa tieto- ja viestintäteknologisia ohjaus- ja konsultaatiomenetelmiä

Opintojakson sisältö:

Innovatiiviset ohjausmenetelmät

Konsultaatiomenetelmät

Tieto- ja viestintäteknologiset menetelmät

G0265 Muutosjohtaminen, 5 op

Opiskelija osaa:

Johtaa omaa tutkivaa ja kehittävää oppimistaan ja asiantuntijuutensa kehittymistä
Soveltaa muutosjohtamista moniammatillisissa toimintaympäristöissä

Kriittisesti arvioida ja kehittää tiimien osaamista ja yhteistyötä

Opintojakson sisältö:

Muutosjohtamisen mallit ja strategiat

Muutoksen johtaminen

G0266 Terveysthuollon asiakaslähtöisten prosessien ja palveluketjujen hallinta ja koordinointi, 8 op

Opiskelija osaa:

Arvioida kriittisesti ja parantaa erilaisia toimintatapoja ja suunnittelee uusia palveluja ja menetelmiä

Kehittää ja koordinoi asiakaslähtöisiä prosesseja ja palveluketjuja ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväällä ja vaikuttavalla tavalla

Opintojakson sisältö:

Palveluketjujen mallintaminen, arviointi ja verkottuneiden palveluketjujen kehittäminen

G052 TUTKIVA KEHITTÄMISOSAAMINEN TERVEYSALALLA, 20 op

Kuvaus:

- arvioi ja soveltaa eri alojen tietoa kriittisesti
- kehittää oman alansa näyttöön perustuvaa toimintaa
- käyttää monipuolisesti tutkimus- ja kehittämistyön menetelmiä ja uudistaa käytännön toimintaa
- johtaa ja toteuttaa moniammatillisia kehittämishankkeita yhteistyössä sidos- ja asiakas-/potilasryhmien kanssa
- osallistuu alansa kansainväliseen keskusteluun
- julkaisee koordinoimansa kehittämistyön tuloksia

G0267 Näyttöön perustuvan toiminnan prosessi ja tiedonhallinta, 5 op

Opiskelija osaa:

Systemaattisesti hankkia ja käyttää tietoa erilaisista tiedonlähteistä

Soveltaa näyttöön perustuvaa prosessia toiminnassaan

Opintojakson sisältö:

Kehittämistarpeen määrittäminen

PICO- malli

Sytemoitu kirjallisuuskatsaus ja näytön asteen määrittäminen

Eri alojen keskeiset kansainväliset ja kansalliset suositukset ja niiden käyttö

G0268 Tutkimus- ja kehittämistyön menetelmät, 10 op

Opiskelija osaa:

Käyttää monipuolisesti tutkimus- ja kehittämistyön menetelmiä ja uudistaa käytännön toimintaa
Toteuttaa tutkimuseettisen toiminnan periaatteita johtamassaan kehittämistoiminnassa

Opintojakson sisältö:

Tutkimuksellisen kehittämisen edistyneet menetelmät

G0269 Asiantuntijaviestintä, 5 op

Opiskelija osaa:

Kehittää asiakaslähtöistä viestintää

Osallistuu alansa kansainväliseen keskusteluun

Julkaisee koordinoimansa kehittämistyön tuloksia

Opintojakson sisältö:

Asiakaslähtöinen kirjallinen ja suullinen viestintä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Projektin hallintaan liittyvä viestintä

Kirjallinen ja suullinen viestintä asiantuntijayhteisöissä

G055 OPINNÄYTETYÖ, 30 op

Kuvaus:

Kliinisellä asiantuntijalla on hyvät tutkivan kehittämisen taidot, joita hän käyttää uuden tiedon tuottamiseksi ja kliinisten käytäntöjen uudistamiseksi. Hän toimii alansa koti- ja ulkomaisissa verkostoissa.

G0273 Opinnäytetyö, 30 op

Opiskelija osaa:

Käsitteellistää tutkittuun tietoon perustuen työelämän ilmiöitä.

Arvioida toimintaansa ja käyttämänsä tietoa kriittisesti.

Laatia tarkoituksenmukaisen opinnäytetyösuunnitelman.

Käyttää luotettavasti valitsemiaan tutkimus- ja kehittämismenetelmiä uuden tiedon tuottamiseksi.

Arvioida kriittisesti opinnäytetyöprosessiaan.

Toimia kehittämishankkeessa yhteistoiminnallisesti ja vastuullisesti työelämän edustajien ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Johtaa ja toteuttaa kehittämishankkeita yhteistyössä sidos- ja asiakas-/potilasryhmien kanssa.

Laatia perustellun raportin kehittämistoiminnasta.

Esittää työnsä äidinkielellään, toisella kotimaisella sekä englannin kielellä siten että tuotoksia voidaan hyödyntää kliinisten käytäntöjen uudistamisessa.

Opintojakson sisältö:

Opinnäytetyön prosessin ideointi ja suunnittelu.

Opinnäytetyön taustan ja tavoitteiden määrittely

Opinnäytetyösuunnitelma

Suunnitelman toteutus

Opinnäytetyön tavoitteiden ja tutkimustehtävien perusteella valittujen menetelmien käyttö.

Verkostojen hyödyntäminen ja yhteistyö.

Prosessin päättäminen ja kehittämisprojek-tin raportointi

Kypsyysnäytteen kirjoittaminen äidinkielellä

G054 VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT, 5 op

Kuvaus:

HOPS:n mukaisesti